

1

Mi-am plănuit cu grijă moartea – ceea ce n-am făcut cu viața mea, pe care am lăsat-o să șerpuiască în meandre de colo până colo, în ciuda încercărilor mele firave de a o stăpâni. Și uite-așa a apucat existența mea să se împrăștie, să se lăbărțeze și să se înfășoare în sine, împletindu-se în ghirlande, ca pe rama unei oglinzi baroce; și asta pentru că n-am făcut altceva decât să urmez linia minimei rezistențe. Prin contrast, îmi doream ca moartea să-mi fie limpede și simplă, discretă, chiar un pic austeră, precum o biserică de-a quakerilor sau ca simpla rochie neagră, cu un singur șirag de perle, atât de prețuită în revistele de modă de pe vremea când aveam cincisprezece ani. Așadar, fără surle și trâmbițe, fără megafone, fără zorzoane, fără tăgădnări. Îmi doream să dispar pur și simplu, lăsând în urmă doar umbra unui leș, umbră pe care toată lumea s-o ia drept realitate. La început am crezut că și reușisem.

La o zi după sosirea mea în Terremoto, stăteam afară, pe balcon. Avusesem de gând să fac plajă, mă și vedeam ca pe o splendoare mediteraneeană arămie, intrând cu pas hotărât

în apa mării, cu dinții dezveliți într-un zâmbet larg, în sfârșit fără nicio grijă, cu tot trecutul lăsat undeva în urmă. Mi-am amintit însă că nu aveam loțiune de plajă („Protecție Maximă” – fără ea m-aș arde și m-aș umple de pistrui), așa că mi-am acoperit umerii și coapsele cu câteva prosoape de baie mai amărâte, de-ale proprietarului. Nu-mi adusesem costum de baie; sutienul și chiloții ajung, mi-am zis eu, de vreme ce balconul nu se vedea din drum.

De când mă știu mi-au plăcut balcoanele. Simțeam că n-ar trebui decât să stau pe unul îndeajuns de mult, pe cel potrivit, și să port o rochie lungă, cu trenă, de preferință pe lună nouă, ca să se întâmple ceva: să cânte muzica, să apară jos o siluetă zveltă și întunecată, care să urce spre mine, și, între timp, eu să mă aplec temătoare, plină de speranță și de grație, peste balustrada din fier forjat, înfiorându-mă. Cel pe care stăteam nu era însă un balcon prea romantic. Avea un grilaj geometric, ca acelea din blocurile cu apartamente pentru oamenii cu venit mediu de prin anii 1950, iar pe jos era turnat ciment, ce începuse deja să se erodeze. Nu era genul de balcon sub care să stea un bărbat și să cânte la lăută, să ofteze de dor sau pe care să se cațere cu un trandafir în dinți sau cu un stilet în mânecă. Pe lângă asta, nu se afla decât la un metru și jumătate înălțime. Eventualul vizitator misterios s-ar fi apropiat mai degrabă pe poteca denivelată ce cobora spre casă de sus, din stradă, cu zgura scârțâind sub tălpi, iar trandafirii și pumnalele ar fi apărut, poate, doar în închipuirea lui.

În orice caz, după mintea mea, asta nu ar fi fost în stilul lui Arthur: el mai degrabă s-ar târî, decât să se cațere. Ce bine era să ne fi putut întoarce la traiul nostru de dinainte ca

el să se schimbe!... Mi-l închipuiam venind să mă ia de acasă, urcând șerpuitor dealul într-un Fiat închiriat, la care ceva nu mergea cum trebuie; avea să-mi spună despre hiba asta mai târziu, după ce ne vom fi aruncat unul în brațele celui-lalt. Avea să parcheze automobilul cât mai aproape de zid. Înainte să coboare, avea să se uite în oglinda retrovizoare, să vadă cum arată, luându-și o mină potrivită, căci nu-i plăcea să se facă de râs și nu era niciodată sigur pe el în această privință. Avea să iasă, cât era de lung din automobil, să-l încuie, ca nu cumva să i se fure cele câteva lucrșoare din bruma de bagaje pe care le ducea cu sine; avea apoi să-și vâre cheile într-un buzunar interior al sacoului, să arunce o privire furșă în dreapta și în stânga, iar mai pe urmă să se strecoare pe poarta ruginită plecându-și capul, ca atunci când te ferești de o piatră aruncată spre tine sau când nu vrei să te lovești de pragul de sus, și să o pornească precaut pe potecă în jos. Era, de obicei, oprit la frontierele internaționale; și asta pentru că arăta atât de lunecos; lunecos, dar corect, asemenea unui spion.

La imaginea slăbănogului de Arthur venind spre mine nesigur, cu chipul împietrit, gata oricând să salveze pe cineva, cu pantofi incomozi și izmene de bumbac ponosite, fără să știe sigur dacă sunt sau nu acolo, am început să plâng. Am închis ochii: dinaintea mea, peste o întindere imensă de azur, pe care am recunoscut-o ca fiind Oceanul Atlantic, se aflau toți cei pe care îi lăsasem de partea cealaltă. Pe o plajă, desigur; văzusem destule filme de-ale lui Fellini. Le juca vântul prin păr, zâmbeau și îmi făceau cu mâna și mă strigau, deși nu auzeam cuvintele. Arthur era cel mai aproape; în spatele lui, Porcul-Spinos Regal, cunoscut altfel sub numele de Chuck

Brewer, cu pelerina lui lungă, pretențioasă; apoi Sam și Marlene și ceilalți; Leda Spratt se unduia ca un cearșaf; iar de după un tufiș lăturalnic, pândea Fraser Buchanan, căruia nu i-am zărit decât cotiera de piele. Mai în spate, mama, într-un costum bleumarin, cu pălărie albă și cu tata alături, o siluetă neclară; și mătușa Lou. Era singura care nu se uita la mine. Mărșăluia de-a lungul plajei inspirând adânc, admirând valurile, oprindu-se din când în când să-și scoată nisipul din pantofi. Până la urmă s-a descălțat și și-a continuat plimbarea, cu blana ei de vulpe la gât și cu pălăria cu pene, cu ciorapi lungi în picioare, spre un chioșc cu hotdog și oranjadă, aflat ceva mai încolo, care îi făcea cu ochiul, ca un miraj de prost gust.

Dar, în ceea ce-i privește pe ceilalți, mă înșelam. Zâmbetele și semnele și le adresau între ei, nicidecum mie. La urma urmei, nu cumva spiritiștii greșeau și morților nu le pasă de cei vii? Deși unii dintre ei trăiau încă, iar eu eram cea despre care se presupunea că am murit; ar fi trebuit să mă jelească; numai că ei păreau destul de veseli. Nu era drept. M-am străduit să plăsmuiesc ceva de rău augur pe plaja lor – un cap imens de piatră, un cal prăbușindu-se – , fără succes însă. De fapt, nu era ca într-un film de Fellini, ci mai degrabă ca într-unul de Walt Disney pe care îl văzusem pe la opt ani, despre o balenă ce ținea neapărat să cânte la Metropolitan Opera. Aceasta se apropia de o corabie și începea să interpreteze niște arii. Dar marinarii au străpuns-o cu harpoanele, iar glasurile i-au părăsit trupul în suflute de mai multe culori, plutind către soare, în vreme ce mai cântau încă. Cred că se numea *Balena care voia să cânte la Metropolitan*. Pe vremea aceea am plâns în hohote.

Amintirea aceasta m-a făcut să izbucnesc. N-am fost nici odată capabilă să plâng delicat, în liniște, cu lacrimi perlate rostogolindu-mi-se pe obraji din ochii mari, luminoși, ca pe copertele revistelor de benzi desenate *True Love*, fără să lase niciun fel de dâre. Să fi stăpânit și eu această artă, aș fi putut s-o fac de față cu alții, nu prin toalete, prin săli de cinema întunecate, prin tufe sau prin dormitoare pustii. Dacă știai să plângi în liniște, oamenilor li se făcea milă de tine. Însă eu fornăiam, ochii mi se bulbucau și mi se înroșeau ca niște pătlăgele opărite, nasul începea să-mi curgă, strângeam din pumni, suspinam, eram penibilă și, până la urmă, deveneam caraghioasă, ridicolă. Durerea mea era totdeauna adevărată, dar apărea ca una burlescă sau ca o imitație exagerată, precum trandafirul de neon din stațiile de benzină White Rose, dispărute acum pentru totdeauna... Plânsul cuviincios era altă artă pe care n-am stăpânit-o niciodată, la fel ca pe cea a aplicării genelor false. Să fi avut și eu o guvernantă, să-mi fi terminat școala, să fi avut un șevalet în spinare și să studiez pictura în acuarelă și autocontrolul!

Nu poți schimba trecutul, zicea mătușa Lou. Oh, dar eu asta voiam; era singurul lucru pe care mi-l doream cu adevărat. Nostalgia m-a făcut să mă cutremur. Cerul era albastru, soarele strălucea, în stânga, o grămadă de cioburi sclipea ca o băltoacă; o șopârliță verzuie, cu ochi albaştri, fosforescenți, își încălzea mădularele reci pe balustradă; din vale venea un clinchet, un muget liniștitor; alinarea unor glasuri străine. Eram la adăpost, puteam s-o iau de la capăt, dar eu, în loc de asta, hohoteam înăbușit pe balconul meu, alături de cioburile unei ferestre de bucătărie sparte înainte să vin eu aici, stând pe un scaun din țevi de aluminiu și benzi galbene de plastic.

Scaunul era al domnului Vitroni, proprietarul, care se dădea în vânt după carioci, în diverse culori – roșii, roz, mov, portocalii; și mie îmi plăceau. El își folosea pixul, ca să le arate celorlalți din oraș că știe să scrie. Eu îl foloseam pe-al meu ca să fac liste și să scriu epistole de amor – uneori le făceam pe-amândouă: *Ai cumpărat cafea? XXX*. Gândul la aceste abandonate raiduri după cumpărături m-a făcut să mi se strângă și mai mult inima... gata cu grepfruturile tăiate – câte o jumătate pentru fiecare – cu câte o cireășă maraschino, ca un buric bombat, pe care Arthur o rostogolea, de obicei, la marginea farfuriei; gata cu păsatul de fulgi de ovăz, detestat de mine, adorat de Arthur care tuna și fulgera pentru că nu-l ascultasem și nu-l fiersesem la bain-marie... Ani întregi de mic dejunuri stupide, lăsate în urmă, fără întoarcere... Ani întregi de mic dejunuri ucise... De ce-o făcusem oare?

Mi-am dat seama că venisem în cel mai nepotrivit loc din lume. Era bine să mă fi dus în necunoscut, undeva unde nu mai fusesem. Dar eu mă întorsesem în același oraș, chiar în aceeași casă în care ne petrecuserăm vara cu un an înainte. Și nu se schimbase nimic: aveam să gătesc la aceeași plită cu două arzătoare și butelie de gaz – *bombola* – ce se termina totdeauna exact când eram la jumătate cu mâncarea; aveam să mănânc la aceeași masă care purta încă urmele circulare ale neglijenței mele, de pe vremea când puneam pe mușama ceștile fierbinți, aveam să dorm în același pat cu salteaua brăzdată de vreme și de frământările nenumăraților chiriași. Spectrul lui Arthur avea să mă urmărească; auzeam deja sunete gălgâitoare pierdute, din baie, zgomo-tul când își dădea scaunul îndărăt, hârșâindu-l de geam, pe

balcon, așteptând să-i dau ceașca de cafea prin fereastra bucătăriei. Dacă deschideam ochii și întorceam capul, l-aș fi văzut cu siguranță acolo, cu ziarul în față, la o distanță de vreo cincisprezece centimetri, cu dicționarul de buzunar pe un genunchi și cu arătătorul stâng vârât (poate) în ureche – gest involuntar pe care el nu voia să-l recunoască nicicum.

Era greșeala și prostia mea. Mai bine m-aș fi dus în Tunisia sau în Insulele Canare sau chiar la Miami Beach cu Ogarul Cenușiu – cazare inclusă în prețul biletului –, dar n-am avut destulă putere s-o fac; aveam nevoie de ceva mai familiar. Un loc fără sprijin, fără repere, fără trecut ar fi semănat prea mult cu moartea.

De data aceasta plângeam în hohote cu fața ascunsă într-un prosop de-al proprietarului; îmi pusesem deja unul peste cap – un vechi obicei de-al meu: plângeam sub perne, ca să nu fiu descoperită. Dar prin prosop auzeam acum un păcănit ciudat. Cred că dura de ceva vreme. Mi-am concentrat auzul și zgomotul a încetat. Mi-am dat prosopul la o parte. La doar trei pași de mine, cam la nivelul gleznelor, plutea un cap – capul unui bătrân – cu o pălărie de pai rărită în creștet. Ochii alburii mă sfredeleau alarmati sau dezaprobatori, nu mi-am dat seama exact; gura răsfrântă peste gingii îi era întredeschisă într-o parte. Mă auzise, cu siguranță. Probabil că se gândea că am suferit vreun atac, așa cum stăteam pe balcon în chiloți, acoperită de prosoape. Sau o fi crezut că sunt beată.

I-am zâmbit vag, ca să-l liniștesc, m-am înfășurat cu prosoapele și-am încercat să mă urnesc din scaunul de aluminiu, amintindu-mi prea târziu de meteahna lui de a se plia

când te foiai în el. În timp ce mă retrăgeam cu spatele spre ușă, mi-au căzut vreo câteva prosoape.

Îl recunoscusem pe bătrân. Era același care venea o dată sau de două ori pe săptămână, după-amiaza, ca să se îngrijească de anghinarea de pe platoul arid de la poalele casei, să tundă buruienile mai mari cu o foarfecă ruginită și să retezze capetele acoperite cu coajă groasă ale legumelor, atunci când erau coapte. Spre deosebire de alți oameni din oraș, el nu-mi adresa niciun cuvânt și nici nu-mi răspundea la salut. Îmi dădea fiori. Mi-am pus rochia (îndărătul ușii, să nu fiu văzută pe fereastră) și am intrat în baie, ca să-mi șterg fața cu un șervețel și să-mi suflu nasul într-o fâșie de hârtie igienică aspră de-a domnului Vitroni; apoi m-am dus în bucătărie să-mi pregătesc o cană de ceai.

Pentru prima oară de când venisem, a început să-mi fie frică. Întoarcerea mea în acest oraș era mai mult decât deprimantă: era periculoasă. Nu e bine să te crezi invizibil, dacă nu ești așa, iar problema era că, dacă eu îl recunoscusem pe bătrân, probabil că mă recunoscuse și el pe mine.

2

Stăteam la masă și îmi beam ceaiul. Ceaiul mă consola și avea să mă ajute să gândesc; cu toate că nu era prea bun – se vindea în punguțe și mirosea a pansament. Îl cumpărasem de la băcănia din centru, împreună cu un pachet de biscuiți Peek Frean, importați din Anglia. Prăvălia se aprovizionase din abundență cu produse de felul acesta, așteptându-se la un val de turiști englezi care însă nu-și făcuseră apariția până în prezent. *By Appointment to Her Majesty the Queen*¹, *Biscuit Manufacturers*, scria pe cutie, lucru care a făcut să-mi vină inima la loc. Regina nu s-ar înduioșa: regretul nu dă bine în societate. *Păstrează-ți cumpătul*, zicea un glas regal sever. Mi-am îndreptat umerii stând pe scaun și am reflectat la ceea ce se cuvenea să fac.

Îmi luasem măsuri de precauție, desigur. Îmi foloseam celălalt nume, iar când mă dusesem să văd dacă apartamentul domnului Vitroni era liber, îmi puseseam ochelari de soare și îmi acoperisem capul cu un batic fabricat în Japonia,

¹ Notă folosită pe produsele companiilor considerate furnizori oficiali (de produse sau servicii) ai reginei sau ai Casei Regale britanice.

pe care îl cumpărasem de la aeroportul din Toronto, imprimat cu polițiști roz călare, ce făceau o demonstrație pe fundalul movului al Munților Stâncoși. Mi-am ascuns trupul într-o rochie-sac tot roz, imprimată cu zorele albastre, cumpărată de la o tarabă din Roma. Aș fi preferat niște trandafiri mari și roșii sau dalii portocalii: rochia asta mă făcea să semăn cu o coală de tapet. Dar voiam ceva care să nu sară în ochi. Sunt sigură că domnul Vitroni nu-și amintise de mine. Totuși, bătrânul mă prinsese nedeghizată și, mai rău, cu părul descoperit. Prin părțile acestea era greu să nu bagi de seamă niște plete roșcate, lungi până la brâu.

Biscuiții erau tari ca piatra și aveau un gust de parcă fuseseră uitați pe un raft de magazin. L-am mâncat pe ultimul, înmuindu-l în ceai și molfăindu-l mecanic, până să-mi dau seama că terminasem pachetul. Țasta era un semn rău, trebuia să am grijă!

M-am hotărât să fac ceva cu părul. Mă dădea de gol, lungimea și culoarea erau un fel de marcă înregistrată. Toate ziarele, favorabile sau ostile, aduseseră vorba de podoaba mea capilară, ba mai mult, îi acordaseră spații largi: părul unei femei era considerat mai important decât talentul sau lipsa acestuia. „Joan Foster, remarcabila autoare a cărții *Femeia-oracol*, cu înfățișarea ei luxuriantă, precum un portret de Rossetti, emanând în juru-i radiații intense, a hipnotizat publicul cu nepământeasca-i...” (*The Toronto Star*). „Poetesă a prozei, Joan Foster arăta măreață precum Junona, cu pletele-i roșcate revărsate peste veșmântul verde; din păcate, abia de i se auzea glasul...” (*The Globe and Mail*). Părul meu era mai ușor de depistat decât eu însămi! Trebuia să-l tund și să-mi schimb culoarea, deși nu prea știam cum să fac rost